

Parlamentul
Republicii Moldova

D44-08 nr. 69
24 februarie 2020

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică AVIZ

asupra proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative

(nr.27 din 05.02.2020)

Examinând proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvern, cu adresa nr.27 din 05.02.2020, DIRECȚIA GENERALĂ JURIDICĂ, în temeiul art.54 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996, avizează proiectul cu următoarele observații și propuneri.

1. Prezentul proiect de lege are ca obiect de reglementare modificarea Codului familiei nr.1316/2000, Codului civil al Republicii Moldova nr.1107/2002, Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003, Codului de procedură civilă al Republicii Moldova nr.225/2003, Legii nr.198/2007 cu privire la asistență juridică garantată de stat, Legii nr.270/2008 privind azilul în Republica Moldova, Legii nr.99/2010 privind regimul juridic al adopției, Legii nr.123/2010 cu privire la serviciile sociale, Legii nr.140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți și Legii nr.315/2016 privind prestațiile sociale pentru copii. Intervențiile legislative fiind argumentate în Nota informativă prin faptul că acest proiect de lege a fost elaborat în acord cu *Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană*, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1472/2016 și, *Planul de acțiuni pentru anii 2016-2020*, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.835/2016 privind implementarea *Strategiei pentru protecția copilului pe anii 2014-2020* (aprobată prin H.G. nr.434/2014), în scopul implementării *Convenției internaționale cu privire la drepturile copilului*, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 22 noiembrie 1989, la care Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr.408/1990.

2. Cu titlu de informare, reținem că recunoașterea dreptului copilului la protecție nu se limitează la Convenția cu privire la drepturile copilului, care prevede la art.2 că,

"1. Statele părți se angajează să respecte și să garanteze drepturile stabilite în prezenta Convenție tuturor copiilor din jurisdicția lor, indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau altă opinie, de naționalitate, apartenență etnică sau origine socială, de situația materială, incapacitatea fizică, de statutul la naștere sau de statutul dobândit al copilului ori al părinților sau al reprezentanților legali ai acestuia.

2. Statele părți vor lua toate măsurile de protejare a copilului împotriva oricărei forme de discriminare sau de sancționare pe considerente ținând de situația juridică, activitățile, opiniile declarate sau convingerile părinților, ale reprezentanților săi legali sau ale membrilor familiei sale."

Există o serie de alte instrumente, atât ale Națiunilor Unite cât și ale altor organisme internaționale, care formulează la rândul lor aceste drepturi, de exemplu: *Convenția nr.138 a Organizației Internaționale a Muncii (1973)*, ratificată prin Legea nr. 519/1999 în care se afirmă că, în general, persoanele sub vârsta de 18 ani nu pot fi angajate în locuri de muncă periculoase pentru sănătatea și dezvoltarea acestora, precum și *Convenția nr.182 a Organizației Internaționale a Muncii (1999)* privind interzicerea și întreprinderea de acțiuni imediate pentru eliminarea celor mai grave forme de muncă a copilului, ratificată prin Legea nr.849/2002, *Protocolul privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate*, semnat la New York, 15 noiembrie 2000, ratificat prin Legea nr.17/2005, în vigoare pentru Republica Moldova din 4 martie 2005, etc.

3. Totodată, precizăm că proiectul de lege nu transpune nici un act comunitar, fără a contraveni dreptului UE, reglementează situația în sistemul național de promovare a drepturilor copilului.

4. Prin conținutul său normativ, proiectul de lege face parte din categoria legilor organice, iar domeniul reglementat este de competența exclusivă a Parlamentului, fiind astfel incidente prevederile art.66 și art.72 din Constituție.

5. Precizăm faptul că, prin avizul pe care îl emite, Direcția generală juridică nu se poate pronunța asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

6. Din punct de vedere al tehnicii legislative, formulăm următoarele observații:

6.1. La *Art.I:*

punctul 3, e necesar de reformulat și redat după următorul model:

"3.La articolul 54 propoziția a doua va avea următorul cuprins:

«De opinia copilului se va ține cont în mod obligatoriu, în conformitate cu vârsta și gradul său de maturitate, dacă aceasta nu contravine intereselor lui.»”;

punctul 6, în conformitate cu uzanța normativă, *alineatul trei* va debuta cu cuvântul *”articolul”*;

pentru aceleași considerente, *punctul 10* va debuta cu cuvântul *”La”*, iar *punctul 11*, va debuta cu cuvântul *”Codul”*.

6.2. La *Art.II*:

punctul 2, cuvântul *”la”* din debutul ambelor alineate, se va exclude. Această observație este valabilă și pentru *pct.8 alineatul doi*;

punctul 6, va debuta cu cuvântul *”La”*. Observație valabilă și pentru *pct.7 și pct.8*;

punctul 6 alineatul doi va debuta cu cuvântul *”articolul”*. Observație valabilă și pentru *pct.7 alineatul patru*;

punctul 8, alineatul doi, cuvântul *”cuvintele”* se substituie cu cuvântul *”textul”*;

punctul 11, cuvântul *”cuvintele”* se substituie cu cuvântul *”textul”*, iar sintagma *”prin cuvintele”* se substituie cu cuvintele *”cu textul”*;

punctul 12, cuvântul *”cuvintele”* se substituie cu cuvântul *”textul”*.

6.3. La *Art.III*, *punctul 1*, după cuvântul *”textul”* se introduce cuvântul *”codului”*.

6.4. La *Art.IV*:

punctul 3 la debutul alineatelor unu și doi, cuvântul *”la”* de exclus;

punctul 3 alineatul doi, cuvântul *”cuvintele”* se substituie cu cuvântul *”textul”*;

punctul 3 alineatul trei va debuta cu cuvântul *”articolul”*;

punctul 12, va debuta cu cuvântul *”La”*;

punctul 12, partea introductivă a alineatului unu cuvintele *”se completează”* se substituie cu textul *”după alineatul (2) se introduce”*;

punctul 12, cuvântul *”la”* din debutul *alineatelor doi și trei*, de exclus;

punctul 13, va debuta cu cuvântul *”Codul”*.

6.5. La *Art.VII*:

partea introductivă a punctului 1, de redat astfel: *”În tot textul legii:”*;

punctul 1 alineatul trei cuvintele *”sintagma”* de substituit cu cuvântul *”textul”*;

punctul 2 și punctul 4, vor debuta cu cuvântul *”La”*;

punctul 2 alineatul doi, atenționăm că e necesară regândirea acestei norme și/sau divizarea acesteia în două alineate distincte;

punctul 3, sugerăm regândirea soluției legislative propuse, deoarece astfel cum e propusă ar avea următorul cuprins:

"La articolul 3, litera g) va avea următorul cuprins:

«g) garantarea confidențialității informațiilor obținute în procesul de adopție în ceea ce privește datele de identificare ale copilului adoptabil adoptatorului, precum și ale părinților biologici.» »;

pentru o exprimare normativă, cuvântul *"la "* din *debutul alineatul întâi pct. 4, pct. 5 alineatul doi, pct.7 alineatele întâi-trei, pct.11 alineatele doi-trei, pct.18 alineatul doi, pct.20 alineatul doi, pct.27 alineatul întâi-doi, pct.28 alineatul întâi-doi, pct.29 alineatul doi, pct.30 alineatul întâi*, e necesar de exclus;

pentru aceleași considerente, *punctul 4 alineatul întâi, punctul 6, punctul 7 alineatul doi, punctul 8, punctul 12*, cuvântul *"cuvintele"* se substituie cu cuvântul *"textul"*;

punctul 5 alineatul întâi, se va reda astfel: *"în partea introductivă a alineatului, cuvântul «principale», se exclude"*;

punctul 5 alineatul trei, va debuta cu cuvântul *"alineatul"*;

punctul 7 alineatul patru, punctul 14 alineatul doi și șase, punctul 23 alineatul doi, punctul 24 alineatul doi, punctul 30 alineatul patru, pct.31 alineatul doi și cinci, vor debuta cu cuvântul *"articolul"*;

punctul 10 și punctul 26 vor debuta cu cuvântul *"Legea"*;

pentru a răspunde exigențelor tehnicii legislative, *punctul 14 partea introductivă a alineatelor cinci-șase*, urmează a fi comasată, reformulată și redată astfel:

"articolul se completează cu alineatele (5¹), (6¹)-(6³), cu următorul cuprins:";

punctul 23 partea introductivă se va reda astfel: *"La articolul 27:"*;

punctul 28 partea introductivă a alineatelor trei și patru urmează a fi comasate, reformulate și redat , astfel:

"literele b), c)-e), vor avea următorul cuprins:";

punctul 29 partea introductivă a primului alineat, cuvintele *"următorul text"* de substituit cu cuvântul *"textul"*;

punctul 31 alineatul patru, sugerăm reformularea acestuia după următorul model:

" alineatul (4) va avea următorul cuprins:

«(4) Autoritatea teritorială eliberează adoptatorului un permis de vizită în condițiile prevăzute la art.28. Adoptatorul vizitează copilul cu participarea obligatorie a reprezentantului autorității teritoriale de la domiciliul copilului sau a managerului de caz. Numărul vizitelor necesare pentru constatarea compatibilității îl stabilește autoritatea teritorială în comun cu managerul de caz. Vizitele se desfășoară într-o perioadă de 30 de zile de la data eliberării permisului de vizită. Din motive întemeiate formulate în formă scrisă, autoritatea tutelară teritorială poate prelungi perioada de potrivire cu cel mult 30 de zile. »”.

6.6. La Art.VIII:

punctul 1, partea introductivă va debuta cu cuvântul "La", iar la partea introductivă a alineatului unu acest cuvânt va fi exclus ca superfluie.

6.7. La Art.IX:

punctul 1 cuvântul "cuvintele" se substituie cu cuvântul "textul";

punctul 2, partea introductivă va debuta cu cuvântul "La". Această observație este valabilă în mod corespunzător și pentru pct.4 alineatul doi, partea introductivă a pct.8-9 și 17;

cuvântul "la" din debutul alineatului doi al punctului 2, urmează a fi exclusă, iar cuvântul "cuvintele" de substituit cu cuvântul "textul". ;

partea introductivă a alineatului trei din pct.2, va debuta cu cuvântul "articolul". Această observație este valabilă în mod corespunzător și pentru punctul 4 alineatul patru-cinci, punctul 5 alineatul șase și punctul 9 alineatul patru;

punctul 5 alineatul doi, cuvintele "următoarele cuvinte" se substituie cu cuvântul "textul";

expresiile "la lit.k)" și "la lit.n)" din debutul alineatelor trei-patru ale punctului 5 urmează a fi substituite, respectiv prin următoarele texte:"litera k)" și "litera n)";

punctul 6, partea introductivă va debuta cu cuvântul "Legea". Observație valabilă și pentru partea introductivă a pct.10 și 12;

totodată, pentru o redactare unitară, punctul 9 alineatul patru, cuvântul "menționate" din textul alin.(5) propus pentru completarea art.12 din Legea nr.140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, sugerăm de substituit cu cuvântul "stabilite".

6.8. Totodată, semnalăm că propunerile de abrogare ale unor norme legale din actele normative supuse intervențiilor legislative preconizate în prezentul proiect de lege nu sunt motivate detaliat în Nota informativă astfel cum prevede art.30 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

6.9. Atenționăm, că în proiectul de lege, în forma prezentată, nu se regăesc dispozițiile finale - element constitutiv al unui act normativ, astfel cum prevede art.41 alin.(1) lit.f) și art.47 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative. Or, dispozițiile finale trebuie să cuprindă momentul intrării în vigoare și măsurile necesare punerii în aplicare a actului normativ, obligația Guvernului de a executa actul normativ, de a întreprinde măsurile și de a realiza procedurile necesare executării acestuia. Instituirea concretă a unei date de intrare în vigoare a soluțiilor legislative preconizate, va spori realizarea acestora, în termenii expres stabiliți, în care Guvernul urmează să-și aducă actele sale normative în vigoare în concordanță cu măsurile preconizate la Art.IX:

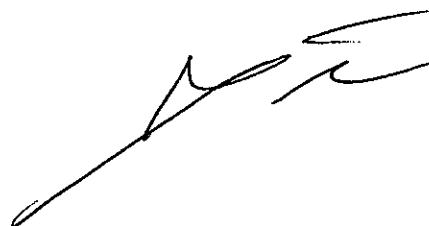
a) punctul 5, în textul propus pentru lit.p) art.7 din Legea nr.140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, referitor la modul de cooperare a autorităților tutelare teritoriale în cooperare cu autoritățile tutelare locale, de întreprindere a măsurilor necesare pentru repatrierea și protecția copiilor identificați fără însoțitori legali și copiilor aflați în dificultate peste hotarele țării;

b) punctul 10, în textul art.12³ privind modul de organizare și funcționare a serviciilor de asistență și protecție a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți;

c) punctul 11, în textul alin.(2) art.13, referitor la modelul cererii privind instituirea custodiei asupra copilului și declarația-acord al persoanei/persoanelor în grija căreia/căroră rămâne copilului;

d) punctul 12, în textul alin.(2) art.13⁶, referitor la aprobarea instrucțiunii privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului.

Pe acest motiv, recomandăm completarea proiectului de lege cu dispozițiile finale, în acord cu exigențele Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.

Ion Creangă
Șef Direcție